



Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 5. juuli 2023
(OR. en)

11488/23

LIMITE

COLAC 82
POLCOM 147
SERVICES 28
FDI 16

Institutsioonidevaheline
dokument:
2023/0260(NLE)

ETTEPANEK

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	5. juuli 2023
Saaja:	Thérèse BLANCHET, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	COM(2023) 432 final
Teema:	Ettepanek: NÕUKOGU OTSUS ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelise täiustatud raamlepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

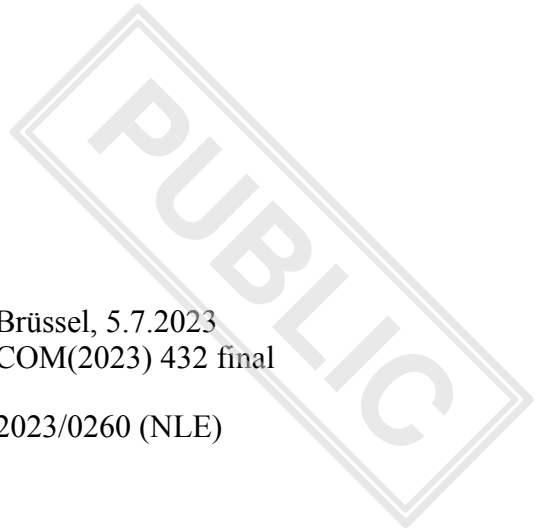
Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument COM(2023) 432 final.

Lisatud: COM(2023) 432 final



Brüssel, 5.7.2023
COM(2023) 432 final

2023/0260 (NLE)



Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

**ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi
vahelise täiustatud raamlepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Lisatud ettepanek kujutab endast õiguslikku vahendit, millega antakse luba ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelise täiustatud raamlepingu sõlmimiseks (edaspidi „täiustatud raamleping“).

Poliitiliselt on Tšiili Vabariigiga (edaspidi „Tšiili“) sõlmitav täiustatud raamleping oluline samm Euroopa Liidu rolli tugevdamise suunas Lõuna-Ameerikas ja selle aluseks on sellised ühised väärtused nagu demokraatia ja inimõigused. See leping sillutab teed poliitilise, piirkondliku ja ülemaailmse koostöö laiendamisele kahe sarnaselt meelestatud partneri vahel. Täiustatud raamlepingu rakendamiseks on praktilist kasu mõlemale poolele ning see on Euroopa Liidu laiemate poliitiliste huvide edendamise aluseks.

Euroopa Liidu (EL) ja Tšiili vahelised suhted põhinevad praegu ühelt poolt Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili vahelisel assotsieerimislepingul (edaspidi „assotsieerimisleping“), mis jõustus 1. märtsil 2005 (mida kohaldatakse ajutiselt alates 1. veebruarist 2003)¹.

Alates praeguse assotsieerimislepingu allkirjastamisest 20 aastat tagasi on maailm oluliselt muutunud. Täiustatud raamlepinguga reageeritakse nendele muutustele ja selles käsitletakse uusi ülemaailmseid probleeme. Assotsieerimislepingu ajakohastamine toimub ajal, mil Tšiili ning ELi ühiskond ja majandus seisavad silmitsi enneolematute ülemaailmsete probleemidega, mis tulenevad Venemaa sissetungist Ukrainasse. Sõja tagajärjed, sealhulgas ülemaailmne inflatsioon, tarneahela häired ja energiakriis, on toonud esile pakilise vajaduse tugevdada vastastikku kasulikke sidemeid oluliste sarnaselt meelestatud liitlastega, et kiirendada energiasüsteemi ümberkujundamist, tugevdada strateegilisi tarneahelaid ja mitmekesistada tarneallikaid.

2006. aastal võttis Euroopa Komisjon vastu globaalse Euroopa strateegia, millega ta ajakohastas oma ELi kaubanduspoliitika tegevuskava ja väljendas soovi süvendatud kaubanduslepingute sõlmimiseks. EL on sõlminud lepingud teiste riikidega sellest piirkonnast (kaubandusleping Colombia, Ecuadori ja Peruuga, assotsieerimisleping Kesk-Ameerikaga) ja väljastpoolt, muu hulgas Kanada, Jaapani, Uus-Meremaa, Singapuri ja Vietnamiga.

Tšiili on sõlminud 26 vabakaubanduslepingut 64 riigiga, sealhulgas USAga (2004), Hiinaga (2006) ja Jaapaniga (2007). Tšiili ühines ka Vaikse ookeani liidu ja Vaikse ookeani ülese partnerlusega (nüüd laiaulatuslik ja progressiivne Vaikse ookeani ülese partnerluse leping).

Eespool nimetatud rahvusvahelised lepingud lähevad enamikus valdkondades kehtiva ELi-Tšiili assotsieerimislepingu ambitsioonidest ja reguleerimisalast palju kaugemale. Seetõttu väljendasid mõlemad lepinguosalisel huvi assotsieerimislepingu ajakohastamise vastu, et veelgi parandada oma poliitilisi ja majandussuhteid, süvendada koostööd ja kaubandust.

26. ja 27. jaanuaril 2013 Santiagos peetud ELi-CELACi tippkohtumise raames toimus ELi ja Tšiili juhtide kohtumine, kus otsustati uurida võimalusi assotsieerimislepingu ajakohastamiseks kümme aastat pärast selle jõustumist. 2015. aasta aprillis kinnitas kuues ELi-Tšiili assotsiatsiooninõukogu ühise töörühma (edaspidi „rühm“) loomise lepingu ajakohastamiseks. Rühma eesmärk oli koostada analüüs ning hinnata, kui kõrged eesmärgid on assotsieerimislepingu eelseisvatel ajakohastamisläbirääkimistel kõigis valdkondades seatud. Rühmas loodi kaks allrühma, kellest üks vastutas poliitika ja koostöö ning teine

¹ EÜTL 26, 31.1.2003.

kaubandusajade eest. Allrühmad viisid oma töö lõpule ELi-Tšiili assotsiatsioonikomitee 14. istungiks, mis toimus 31. jaanuaril 2017.

Nõukogu võttis 13. novembril 2017 vastu otsuse, millega volitatakse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat alustama Tšiiliga läbirääkimisi assotsieerimislepingu asendamiseks sõlmitava ajakohastatud lepingu üle².

Läbirääkimised algasid ametlikult 16. novembril 2017. Läbirääkimised toimusid nõukogu Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonna töörühmaga konsulteerides. Lepinguga kaubandusega seotud osade üle konsulteeriti kaubanduspoliitika komiteega. Euroopa Parlamenti on läbirääkimiste tulemustest teavitatud.

EL ja Tšiili poliitilised läbirääkimised jõudsid lõpule 9. detsembril 2022 Brüsselis. Kehtiva ELi-Tšiili assotsieerimislepingu ajakohastamisel lähtutakse kahest õigusaktist:

1. käesolevale ettepanekule lisatud täiustatud raamleping, mis hõlmab a) poliitilist ja koostöösammast ning b) kaubandus- ja investeerimissammast (kaasa arvatud investeringute kaitse sätted), ning
2. Euroopa Liidu ja Tšiili Vabariigi vaheline kaubanduse vaheleping (edaspidi „kaubanduse vaheleping“), mis käsitleb kaubanduse ja investeringute liberaliseerimist. Täiustatud raamlepingu jõustumisel kaubanduse vahelepingut enam ei kohaldata.

Täiustatud raamleping sisaldab ELi tüüpsätteid inimõiguste, Rahvusvahelise Kriminaalkohtu, massihävitusrelvade, väike- ja kergrelvade ning terrorismivastase võitluse kohta. Partnerlus- ja koostööleping käsitleb koostööd ka sellistes valdkondades nagu tervishoid, keskkond, kliimamuutused, ookeanide majandamine, energeetika, maksundus, haridus ja kultuur, töö, tööhõive ja sotsiaalküsimused, teadus ja tehnoloogia ning transport. Täiustatud raamlepingus käsitletakse ka õiguslast koostööd, õigusriigi põhimõtet, rahapesu ja terrorismi rahastamist, organiseeritud kuritegevust ja korrupsiooni. Täiustatud raamlepingu kaubandust käsitleva osaga laiendatakse praeguse kahepoolse kaubandusraamistiku kohaldamisala ja kohandatakse seda vastavalt uutele ülemaailmsetele poliitilistele ja majandusprobleemidele, ELi ja Tšiili partnerluse uuele tegelikkusele ning ELi ja Tšiili hiljuti sõlmitud kaubanduslepingute ja toimunud läbirääkimiste ambitsioonikusele.

Lepinguga luuakse ühisnõukogu abistamiseks institutsiooniline raamistik, mis koosneb ühisnõukogust, ühiskomiteest ja allkomiteedest ning muudest organitest. Lepinguga kehtestatakse kohustuste täitmise mehhanism juhaks, kui üks lepinguosaline ei täida täiustatud raamlepingu alusel võetud kohustusi.

Tehakse ettepanek allkirjastada ja sõlmida kaubanduse vaheleping samal ajal täiustatud raamlepinguga. Pärast kaubanduse vahelepingu sõlmimist see jõustub ja jääb jõusse kuni täiustatud raamlepingu jõustumiseni. Käesolev ettepanek kujutab endast õiguslikku vahendit täiustatud raamlepingu sõlmimiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Täiustatud raamleping on täielikult kooskõlas ELi üldise visiooniga partnerlusest Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkonnaga, nagu on kirjeldatud ühisteatises Euroopa Parlamendile ja nõukogule – Euroopa Liit, Ladina-Ameerika ja Kariibi piirkond: ühised jõupingutused ühise tuleviku nimel, vastu võetud 17. aprillil 2019. See on kooskõlas ka Euroopa Komisjoni 2023. aasta tööprogrammiga (ELi maailmapositsiooni tugevdamine).

² JOIN(2017) 019 final

Lisaks on täiustatud raamlepingu kaubandust ja investeringuid käsitlev osa täielikult kooskõlas 2015. aasta oktoobri strateegiaga „Kaubandus kõigile“, sidudes kaubandus- ja investeringupoliitika Euroopa ja üldiste standardite ja väärtuste ning peamiste majandushuvidega, pöörates suuremat tähelepanu kestlikule arengule, inimõigustele, maksudest kõrvalehoidumisele, tarbijakaitsele ning vastutustundlikule ja õiglasele kaubandusele.

Täiustatud raamlepinguga nähakse ette ajakohastatud terviklik õigusraamistik ELi ja Tšiili suhete jaoks ning asendatakse kehtiv assotsieerimisleping, sealhulgas kõik selle institutsiooniliste organite hilisemad otsused. Aastate jooksul on EL ja Tšiili sõlminud mitu kahepoolset valdkondlikku lepingut, sealhulgas veinikaubanduse lepingu ning piiritusjookide ja aromatiseeritud jookidega kauplemise lepingu (edaspidi „veini- ja piiritusjookide lepingud“), mis käsitlevad veinide ja piiritusjookide nimetuste vastastikust tunnustamist ja kaitset ja millele kirjutati alla Brüsselis. Varem assotsieerimislepingule lisatud veini- ja piiritusjookide lepingud³ on täiustatud raamlepingusse inkorporeeritud.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Täiustatud raamleping on täielikult kooskõlas Euroopa Liidu tegevuspõhimõtetega ega nõua ELi eeskirjade, õigusnormide või standardite muutmist üheski reguleeritud valdkonnas, näiteks tehnilised eeskirjad ja tootestandardid, sanitaar- ja fütosanitaarnõuded, toidu- ja toiduohutuseeskirjad, tervisekaitse- ja ohutusstandardid, eeskirjad GMOde kohta, keskkonnakaitse või tarbijakaitse.

Täiustatud raamlepingu rakendamine aitab ELil saavutada oma rohelise kokkuleppe eesmärgid ning edendab õiglast ja kaasavat rohe- ja digipööret, aidates sealhulgas käivitada „Global Gateway“ strateegiat, kuna leping sisaldab peatükki kaubanduse ja kestliku arengu kohta, mis seob täiustatud raamlepingu ELi kestliku arengu üldeesmärkidega ning konkreetsete eesmärkidega tööjõu, keskkonna ja kliimamuutuste valdkonnas.

Lisaks on täiustatud raamlepingule ja kaubanduse vahelepingule lisatud ühisavaldused kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate sätete kohta ning nendega nähakse ette, et lepinguosalisel algatavad pärast kaubanduse vahelepingu jõustumist selle kaubandus- ja kestliku arengu aspektide ametliku läbivaatamise protsessi, et kaaluda vajaduse korral selliste lisasätete lisamist, mida kumbki lepinguosaline asjakohaseks peab, sealhulgas seoses oma siseriikliku poliitilise arengu ja hiljutiste rahvusvaheliste lepingute rakendamise tavadega. Nendes lisasätetes võib käsitleda eelkõige kaubanduse ja kestliku arengu peatüki jõustamismehhanismi edasist tõhustamist, sealhulgas võimalust kohaldada nõuete täitmise etappi, ja viimase abinõuna asjakohaseid vastumeetmeid. Ilma et see piiraks läbivaatamise tulemusi, kaaluvad lepinguosalisel ka võimalust lisada tulevikus lepingu olulise osana ka Pariisi kliimakokkuleppe.

Lisaks kaitseb täiustatud raamleping täielikult avalikke teenuseid ja tagab, et valitsuste õigus kehtestada avalikkuse huvides õigusnorme säilib täielikult ja moodustab selle aluspõhimõtte..

Teadus- ja innovatsioonialane koostöö on kooskõlas Euroopa Ühenduse ja Tšiili Vabariigi vahelise teadus- ja tehnoloogiakoostöö lepinguga, millele kirjutati alla 2002. aasta septembris ja mis jõustus 2007. aasta jaanuaris.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Materiaalõiguslik alus

³ Lepinguid muudeti 2005., 2006., 2009. ja 2022. aastal (ELT C 287, 28.7.2022, lk 19).

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 kohase otsuse materiaalõiguslik alus oleneb eelkõige lepingu eesmärgist ja sisust. Kohtupraktikas on sedastatud, et kui ELi meetme kontrollimise käigus selgub, et sellega taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning üks neist on määratletav peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonnana, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab meetmel olema üksainus õiguslik alus, st peamisest või ülekaalukast eesmärgist või valdkonnast tulenev õiguslik alus.

Erandkorras, kui on tuvastatud, et meetmega taotletakse korraga mitu lahutamatuult seotud eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, ilma et üks oleks teise suhtes teisejärguline, mistõttu on kohaldatavad aluslepingu erinevad sätted, peab niisugune meede põhinema vastavatel erinevatel õiguslikel alustel (vt selle kohta 10. jaanuari 2006. aasta kohtuotsus komisjon vs. parlament ja nõukogu, C-178/03, EU:C:2006:4, punktid 42 ja 43; 11. juuni 2014. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu, C-377/12, EU:C:2014:1903, punkt 34; 14. juuni 2016. aasta kohtuotsus *parlament vs. nõukogu*, C-263/14, EU:C:2016:435, punkt 44; ja 4. septembri 2018. aasta kohtuotsus komisjon vs. nõukogu (Kasahstan), C-244/17, ECLI:EU:C:2018:662, punkt 40).

Käesoleval juhul on täiustatud raamlepingul kaks peamist eesmärki ja kaks peamist aspekti, mis kuuluvad ühise kaubanduspoliitika, transpordi ning kolmandate riikidega tehtava majandus-, finants- ja tehnilise koostöö valdkonda. Seetõttu peaks kavandatud otsuse õiguslikuks aluseks olema Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklid 91, artikli 100 lõige 2 ja artiklid 207 ja 212⁴.

Menetlusõiguslik alus

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punkti a alapunktis iii on sätestatud, et kui leping loob koostöömenetlusi kehtestades teatud institutsioonilisi raamistikke, võtab nõukogu vastu otsuse lepingu sõlmimise kohta pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist.

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 8 on ette nähtud, et nõukogu teeb otsuseid kvalifitseeritud häälteenamusega, välja arvatud ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 8 teises lõigus nimetatud asjaoludel, mil nõukogu teeb otsuse ühehäälselt. Arvestades, et lepingu peamised aspektid on kaubanduspoliitika, transport ning majanduslik, rahanduslik ja tehniline koostöö kolmandate riikidega, kehtib käesoleval juhul hääletuskorrana seega kvalifitseeritud häälteenus.

⁴ Tšiili ei ole OECD arenguabi komitee poolt 2022. ja 2023. aastaks kehtestatud kriteeriumide kohaselt ametliku arenguabi saaja.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Nõukogu võttis 13. novembril 2017 vastu otsuse, millega volitatakse Euroopa Komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat alustama Tšiiliga läbirääkimisi assotsieerimislepingu asendamiseks sõlmitava ajakohastatud lepingu üle.

Täiustatud raamlepingu need osad, mis kuuluvad ELi pädevusse, mida jagatakse liikmesriikidega, hõlmavad poliitikavaldkondi ja elemente, mis võimaldavad välistegevust liidu tasandil. Poliitikavaldkondades, kus regulatiivseid meetmeid on võetud liidu tasandil, on kõnealuse pädevuse teostamine liidu poolt vältimatu (ELi toimimise lepingu artikli 3 lõige 2). Lisaks on sisulise koostöö saavutamiseks ja selleks, et olla Tšiili suhtes tugevamal läbirääkimispositsioonil, jõutud järeldusele, et liidu tasandi meetmed on soovitatavamad kui üksikute liikmesriikide tasandil võetavad meetmed. Seepärast peeti liidu tasandi meetmeid tulemuslikumaks kui riikliku tasandi meetmeid.

- **Proportsionaalsus**

Algatusega taotletakse otseselt liidu välistegevuse valdkonnas seatud eesmärgi ja toetatakse poliitilist prioriteeti „EL kui tugevam tegija rahvusvahelisel tasandil“. See on kooskõlas ELi üldise strateegia suunaga teha teiste riikidega koostööd ja töötada vastutustundlikult ümber oma välispartnerlussuhted, et saavutada ELi välistegevuses seatud sihid. See aitab saavutada ELi eesmärgi seoses kolmandate riikidega tehtava kaubandusliku ning majandusliku ja tehnilise koostööga.

Täiustatud raamlepingu alased läbirääkimised Tšiiliga toimusid vastavalt nõukogu kehtestatud läbirääkimisjuhiste. Läbirääkimiste tulemused ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik läbirääkimisjuhistes sätestatud poliitiliste eesmärkide saavutamiseks.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 6 punktiga a, milles on sätestatud, et nõukogu võtab otsuse rahvusvahelise lepingu sõlmimise kohta vastu pärast Euroopa Parlamendilt nõusoleku saamist. Muud õiguslikud vahendid, mis võimaldaksid saavutada ettepanekus esitatud eesmärgi, puuduvad.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Komisjon tellis ELi-Tšiili assotsieerimislepingu kaubandussamba majandusliku mõju hindamise, mis korraldati 2012. aasta märtsis. Komisjon tellis eeluringu ELi-Tšiili assotsieerimislepingu võimaliku ajakohastamise kohta, milles vaadeldi ajakohastamise võimalusi, ja mis valmis 2017. aasta veebruaris.

Need hindamised näitasid, et kuigi praeguse kaubandussamba katvus oli tol ajal kõikehõlmav, oli võimalik norme veelgi parandada ja saavutada täiendav turulepääs. Samuti jõuti järeldusele, et assotsieerimislepingut on vaja ajakohastada vastavalt ülemaailmse kaubanduse arengule.

Lisaks tellis komisjon dokumendi „Kestlikkuse mõjuhinnang Tšiiliga sõlmitud assotsieerimislepingu kaubandusosa ajakohastamise läbirääkimiste toetamiseks“, mis valmis 2019. aasta mais.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Toimunud välisuuringud teostanud töövõtjad korraldasid arvukalt konsultatsioone ja teavitustegevust, sealhulgas: spetsiaalsed veebisaidid uuringutega seotud dokumentide ja tegevuste jaoks; sidusrühmade veebiküsitlused ja individuaalsed vestlused.

Mõjuhindangu raames konsulteeris kaubanduse peadirektoraat ajakohastamise küsimuses huvitatud sidusrühmadega, sealhulgas ettevõtjate, kodanikuühiskonna sidusrühmade, valitsusväliste organisatsioonide, ametiühingute, kutseühingute, kaubanduskodade ja teiste erahuvide esindajatega. Sidusrühmadega peetud konsultatsioonid hõlmasid erinevaid konsulteerimistegevusi, sealhulgas avalikku veebikonsultatsiooni.

Need välisuuringud ja nende ettevalmistamise raames peetud konsultatsioonid olid komisjonile täiustatud raamlepingu läbirääkimistel suureks abiks.

Läbirääkimiste käigus korraldati ka kohtumisi, et anda kodanikuühiskonna organisatsioonidele ülevaade läbirääkimiste seisust ja vahetada arvamusi ajakohastamise üle.

Läbirääkimiste käigus konsulteeriti käesoleva lepingu poliitiliste ja koostööaspektide osas nõukogu Ladina-Ameerika ja Kariibi mere töörühmaga ning kaubandusaspektide osas kaubanduspoliitika komiteega, mis on nõukogu poolt ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 4 kohaselt määratud erikomitee. Euroopa Parlamendi ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed teavitati korrapäraselt ka rahvusvahelise kaubanduse komisjoni (INTA), eelkõige selle Tšiili järelevalverühma ja väliskomisjoni kaudu. Läbirääkimiste tulemusena jooksvalt koostatud teksti levitati kogu protsessi vältel mõlemas institutsioonis.

- **Ekspertiarvamuste kogumine ja kasutamine**

ELi-Tšiili vabakaubanduslepingu rakendamise järelhindamise teostas välistöövõtja „ITAQA SARL“.

ELi-Tšiili assotsieerimislepingu võimaliku ajakohastamise eeluuringu teostas välistöövõtja „Ecorys-Case“

Kestlikkuse mõjuhindangu Tšiili assotsieerimislepingu kaubandussamba ajakohastamisläbirääkimiste toetuseks teostas välistöövõtja „BKP Development Research & Consulting“⁵.

- **Mõju hindamine**

Ettepanekut toetas positiivse arvamuse saanud 2017. aasta mais avaldatud mõjuhindang (SWD/2017/0173 final)⁶.

Mõjuhindangus jõuti järeldusele, et põhjalikud läbirääkimised tooksid kasu nii ELile kui ka Tšiilile. See kasu hõlmas SKP, heaolu ja ekspordi, tööhõive, palkade (nii madalamat kui ka kõrgemat kvalifikatsiooni omavate töötajate puhul) ja konkurentsivõime kasvu ning ELi ja Tšiili positsiooni paranemist võrreldes muude üleilmsete konkurentidega. Kestlikku arengut käsitlevate sätete lisamine avaldaks positiivset mõju ka inimõiguste edendamisele ja austamisele ning Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhiliste töönormide tulemuslikule rakendamisele.

Lisaks antakse läbirääkimiste käigus läbi viidud kestlikkuse mõjuhindangus põhjalik hinnang lepingu raames toimuva kaubanduse suurema liberaliseerimise võimaliku majandusliku,

⁵ https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/sustainability-impact-assessments_en#chile

⁶ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52017SC0173>

sotsiaalse ja keskkonnamõju kohta ELis ja Tšiilis. Kestlikkuse mõjuhinnaangus analüüsitakse ka ajakohastamise võimalikku mõju inimõigustele ning tootmis-, põllumajandus- ja teenindussektorile.

EL ja Tšiili on jõudnud ambitsioonikale kokkuleppele, mis on kooskõlas viimaste kaubanduslepingutega, nagu CETA ning lepingud Jaapani ja Uus-Meremaaga. Leping avab uusi kaubandus- ja investeerimisvõimalusi mõlemal turul ning toetab töökohtade loomist ELis.

Täiustatud raamlepinguga kaotatakse muu hulgas enamik tollimakse, laiendatakse juurdepääsu riigihankelepingutele, avatakse teenuste turg, pakutakse investoritele prognoositavaid tingimusi ning aidatakse ära hoida ELi uuenduste ja traditsiooniliste toodete ebaseaduslikku kopeerimist. Samuti sisaldab täiustatud raamleping kõiki tagatise selleks, et majanduslikule kasule ei peaks lõivu maksma põhiõigused, sotsiaalsed standardid, valitsuse reguleerimisõigus, keskkonnakaitse ega tarbijate tervis ja ohutus.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Täiustatud raamlepingu suhtes ei kohaldata õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi menetlusi. Samas sisaldab see siiski lihtsustatud kaubandus- ja investeerimismenetluste raamistikku ning ekspordi ja investeringutega seotud kulude vähendamist ning suurendab seega väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate kaubandus- ja investeerimisvõimalusi. Eeldatavate kasutegurite hulka kuuluvad suurem läbipaistvus, vähem koormavad tehnilised eeskirjad, vastavusnõuded, tolliprotseduurid ja päritolureeglid, intellektuaalomandi õiguste ja geograafiliste tähiste parem kaitse, investeringute kaitse, parem juurdepääs hangete pakkumusmenetlustele ning eripeatükk, millega võimaldatakse VKEdel saada lepingust võimalikult suurt kasu.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kaitset liidus.

4. MÕJU EELARVELE

Ajakohastatud lepingu kaubandust käsitleval osal on piiratud negatiivne mõju ELi eelarvele tariifide liberaliseerimisest tingitud tollimaksude kaotamise tõttu. Oodata on kaudset positiivset mõju seoses käibemaksu ja kogurahvatuluga seotud vahendite suurenemisega.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Leping sisaldab institutsioonilisi sätteid, millega luuakse ühisorganid, et pidevalt jälgida selle rakendamist, toimimist ja mõju.

Institutsiooniline struktuur koosneb lepinguga asutatud ühisnõukogust, ühiskomiteest, allkomiteedest ning arengu- ja rahvusvahelise koostöö allkomiteest. Ühisnõukogu või ühiskomitee võib konkreetsete ülesannete või teemade käsitlemiseks moodustada täiendavaid allkomiteesid või muid organeid. Ühiskomitee abistab ühisnõukogu tema ülesannete täitmisel ning jälgib kõigi täiustatud raamlepingu alusel loodud allkomiteede ja muude organite tööd.

Täiustatud raamlepingu kaubandust ja investeringuid käsitleva osa institutsiooniliste sätetega kehtestatakse konkreetsed funktsioonid ja ülesanded ühisnõukogule ja ühiskomiteele, kes täiustatud raamlepingu rakendamist ja kohaldamist pidevalt jälgivad. Kaubandus- ja investeerimisküsimuste arutamisel tulevad ühisnõukogu ja ühiskomitee kokku kaubanduskoosseisus.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Täiustatud raamlepinguga laiendatakse praeguse kahepoolse raamistiku kohaldamisala ja kohandatakse seda vastavalt uutele ülemaailmsetele poliitilistele ja majandusprobleemidele, ELi ja Tšiili partnerluse uuele tegelikkusele ning ELi ja Tšiili hiljuti sõlmitud lepingute ja toimunud läbirääkimiste ambitsioonikusele.

Täiustatud raamlepinguga luuakse sidus, terviklik ja ajakohane ELi ja Tšiili suhete õiguslikult siduv raamistik. Lepingu eesmärk on luua tugevdatud partnerlus, tõhustada poliitilist dialoogi ning süvendada ja laiendada koostööd vastastikust huvi pakkuvates küsimustes. Samal ajal soodustab täiustatud raamleping kaubandust ja investeringuid, aidates kaasa majandus- ja kaubandussuhete laienemisele ja mitmekesistamisele.

Täiustatud raamleping sisaldab ka kodanikuühiskonnaga konsulteerimise mehhanismi, mida laiendatakse kogu lepingule, et mõlema poole kodanikuühiskond saaks lepingu kõigi sätete kohta arvamust avaldada.

Täiustatud raamleping koosneb neljast osast. I osas (Üldpõhimõtted ja eesmärgid) on esitatud lepingu eesmärgid ja üldpõhimõtted. Lepingu oluliseks osaks on demokraatlike põhimõtete, inimõiguste ja põhivabaduste ning õigusriigi põhimõtte austamine ning massihävitusrelvade leviku tõkestamise klausel.

II osas (Poliitiline dialoog ja koostöö) kohustuvad EL ja Tšiili süvendama dialoogi ja tegema koostööd järgmistes valdkondades:

- poliitiline dialoog, välispoliitika, rahvusvaheline rahu ja julgeolek, valitsemine ja inimõigused;
- õigus, vabadus ja turvalisus;
- kestlik areng;
- majanduslik, sotsiaalne ja kultuuriline partnerlus;
- muud valdkonnad (makromajanduslik poliitika, maksuküsimused, tarbijapoliitika, rahvatervis, sport ja kehaline aktiivsus);
- riigi ja avaliku teenistuse ajakohastamine, detsentraliseerimine, regionaalpoliitika ja institutsioonidevaheline koostöö.

Rõhuasetus on paljudel olulistel teemadel, sealhulgas keskkonnakaitse, kliimamuutused, kestlik energia, ookeanide majandamine, õigusriik, inim- ja naiste õigused, vastutustundlik ärikäitumine, töötajate õigused ja katastroofiohu vähendamine. II osa sätted võimaldavad koordineeritumat ja paremini ühendatud tegevust sellistes uutes valdkondades nagu rahvatervis, riigi moderniseerimine, rändevoogude juhtimine, massihävitusrelvade leviku tõkestamine, rahapesu või terrorismi rahastamine ja küberkuritegevus.

See tähendab tugevamat partnerlust ülemaailmsel tasandil, nt seoses kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030, kliimamuutuste vastaste meetmete, ookeanide majandamise ning ülemaailmse demokraatliku juhtimise ja inimõiguste, rahvusvahelise rände, rahu ja julgeoleku küsimustega.

II osa sisaldab sätteid ka dialoogi ja koostöö süvendamiseks korruptsioonivastastes küsimustes. Leping sisaldab protokollid, mis sisaldab sätteid korruptsiooni vastu võitlemiseks ja selle ennetamiseks kaubanduses ja investeerimisel.

Selle protokolliga sätete eesmärk on eri meetmete abil ennetada korrupsiooni kaubanduses ja investeerimises, eelkõige edendades usaldusväärset era- ja avalikus sektoris, tõhustades sisekontrolli, välisauditeid ja finantsaruandlust, ning toetada korrupsioonivastast võitlust, mida juba peetakse rahvusvaheliste konventsioonide, eelkõige ÜRO korrupsioonivastase konventsiooni kaudu.

Sellel seoses kordavad lepinguosalisel oma kohustust muuta korrupsioon valitsusametnike jaoks kriminaalkuriteoks ja muuta korrupsioon kuriteoks ka ettevõtjate jaoks. Mõlemad pooled on kokku leppinud teatavates rahapesu tõkestamise põhimõtetes.

Protokolliga edendatakse ka kodanikuühiskonna aktiivset osalemist korrupsiooni ennetamises ja selle vastu võitlemises. Samuti nähakse sellega ette konsultatsioonimehhanism korrupsioonivastaste sätete tõlgendamise või rakendamise seotud lahkarvamuste korral.

III osas (Kaubandus ja kaubandusega seotud küsimused) on ELi ja Tšiili peamine poliitiline eesmärk kohandada assotsieerimislepingut uute oludega ning luua uus raamistik oma kahepoolsetele kaubandus- ja investeerimissuhetele vastavalt Tšiili või ELi sõlmitud või läbiräägitavatele viimase põlvkonna kaubanduslepingutele.

Kooskõlas läbirääkimisjuhistes seatud eesmärkidega sisaldab täiustatud raamlepingu III osa järgmist:

- põllumajandus- ja kalandustoodete ekspordi parem turulepääs ning paremad eeskirjad;
- lihtsustatud päritolureeglid;
- ajakohastatud ja lihtsustatud piirimenetlused;
- õiglase kaubandus- ja ettevõtluskeskkonna tagamine;
- kestlikkuse tagamine;
- keskendumine väikeettevõtjate vajadustele;
- võimaluste loomine teenuseosutajatele ja digitaalkaubanduse eeskirjad;
- investeringute soodustamine;
- juurdepääs Tšiili;
- leiutiste ja loometeoste riigihangetele kaitse;
- ohutu ja kestliku põllumajanduslike toiduainetega kauplemise tagamine;
- selle tagamine, et tehnilised normid, standardid ja vastavushindamismenetlused ei oleks diskrimineerivad ega tekitaks tarbetuid kaubandustõkkeid;
- läbipaistvus ja head reguleerimistavad;
- vaidluste lahendamise tänapäevased menetlused.

IV osa (Institutsiooniline üldraamistik) sisaldab üld-, institutsioonilisi ja lõppsätteid. Lepinguga luuakse institutsiooniline raamistik, mis koosneb ühisnõukogust, ühiskomiteest ja mitmest allkomiteest. Selles on sätestatud kodanikuühiskonnaga dialoogi pidamise struktuurid. Lepinguga kehtestatakse menetlus juhuks, kui lepinguosaline ei ole täitnud lepingust tulenevaid kohustusi.

Lepinguga nähakse ette võimalus, et seda kohaldatakse ajutiselt kas täielikult või osaliselt. Leping sõlmitakse määramata ajaks ning sellega asendatakse assotsieerimisleping ja ajutine kaubandusleping.

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS

ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelise täiustatud raamlepingu Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1, artikli 100 lõiget 2 ning artikleid 207 ja 212 koostoimes artikli 218 lõike 6 punktiga a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi nõusolekut⁷

ning arvestades järgmist:

- (1) Kooskõlas nõukogu otsusega nr [XX]⁸ kirjutati [XX. XXX 2023. aastal] alla ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahelisele täiustatud raamlepingule (edaspidi „leping“), eeldusel et leping hiljem sõlmitakse. Samal päeval kiitsid Euroopa Liit ja Tšiili heaks ühelt poolt Euroopa Liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili vahelises täiustatud raamlepingus sisalduva ühisavalduse kaubandust ja kestlikku arengut käsitlevate sätete kohta (edaspidi „ühisavaldus“).
- (2) Leping ja ühisavaldus tuleks liidu nimel heaks kiita.
- (3) Vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõikele 7 on asjakohane volitada komisjoni kiitma liidu nimel heaks seisukohta, mis võetakse lepingu teatavate muudatuste suhtes, mis võetakse vastu lepingu artikli 28.20 ja artikli 41.7 lõike 14 kohaselt lihtsustatud korras ning lepingu artikli 32.34 ja artikli 8.5 lõike 1 punkti a alapunkti x kohaselt lepinguga loodud organi poolt.
- (4) Lepinguga ei anta selle artikli 41.10 kohaselt liidu piires isikutele muid õigusi ega määrata muid kohustusi peale nende, mis lepinguosaliste vahel tekivad rahvusvahelise avaliku õiguse alusel,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Käesolevaga kiidetakse leping tuleks liidu nimel heaks.
2. Käesolevaga kiidetakse ühisavaldus liidu nimel heaks.
3. Lepinguga ja ühisavalduse tekst on lisatud käesolevale otsusele.

⁷

ELT C , lk .

⁸

[Lisada viide]

Artikkel 2

Lepingu artikli 28.20 kohaldamisel kiidab lepingu lisadesse 28-A ja 28-B tehtavad muudatused või parandused liidu nimel heaks komisjon.

Artikkel 3

Lepingu artikli 32.34 ja artikli 8.5 lõike 1 punkti a alapunkti x kohaldamisel kiidab lepingu lisa 32-C muutmise liidu nimel heaks komisjon.

Artikkel 4

Lepingu artikli 41.7 lõike 14 kohaldamisel kiidab ühelt poolt Euroopa ühenduste ja nende liikmesriikide ning teiselt poolt Tšiili Vabariigi vahel 18. novembril 2002 allkirjastatud assotsieerimislepingu (edaspidi „assotsieerimisleping“) V lisas esitatud ja lepingusse inkorporeeritud veinikaubanduse lepingu liidete muutmise liidu nimel heaks komisjon.

Lepingu artikli 41.7 lõike 14 kohaldamisel kiidab assotsieerimislepingu VI lisas esitatud ja lepingusse inkorporeeritud piiritusjookide ja aromatiseeritud jookidega kauplemise lepingu liidete muutmise liidu nimel heaks komisjon.

Artikkel 5

Käesolevaga volitatakse komisjoni nimetama isiku(d), kes on volitatud liidu nimel esitama lepingu 41. peatüki artikli 41.5 lõikes 1 sätestatud teate, et väljendada liidu nõusolekut end lepinguga siduda.

Artikkel 6

Käesolev otsus jõustub [...] päeval pärast selle vastuvõtmist.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*